

**Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebbenesøya
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Universitetet i Tromsø
v/Rolf Gradinger

Saksbehandler Stine Emilie Nøding Hansen

Vår ref. 2022/2016 - 432.2

Dato 24.04.2024

Dispensasjon til littoral-studier i Ytre Karlsøy marine verneområde - marin biodiversitet kurs bio2513

Viser til deres søknad om prøvetaking av makroalger, pigghuder og skjell i littoralsonen av 16. april 2024. Saken er med hjemmel i gitte delegeringer behandlet administrativt av verneområdeforvalter og det er fattet følgende

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften til Breivika naturreservat § 7, i henhold til naturmangfoldloven § 48, første ledd, første alternativ, jamfør samme lov § 77.

Tiltaket er ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis dispensasjon. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Det kreves ikke dispensasjon fra verneforskriften for Breivika naturreservat for innsamling av dyr.

Det er direkte tillatelse til innsamling av tang og tare samt marin biodiversitet i verneforskriften for Ytre Karlsøy marine verneområde, jamfør verneforskriftens § 3 punkt b) e) og h), så lenge man følger andre lover og forskrifter som regulerer dette.

Dispensasjonen gjelder for perioden 21.-26.mai 2024.

Vilkår

- Planter og dyr skal ikke skades eller forstyrres unødvendig.
- Det må ikke samles inn sjeldne eller rødlistede arter, og ikke så mye av en art at bestanden påvirkes nevneverdig.
- Det skal ikke sankes arter man ikke vet er livskraftig.
- Spesielt viktige eller rødlistede arter skal meldes inn til artsdatabanken.
- Andre nødvendige tillatelser i henhold til gjeldende lover og forskrifter for tiltaket må være innhentet før gjennomføring.
- Det sendes inn feltrapport med informasjon om arter og eventuelle andre funn, f.eks. bestanders tilstand, spesielle strømforhold osv., som gjøres i løpet av undersøkelsene.

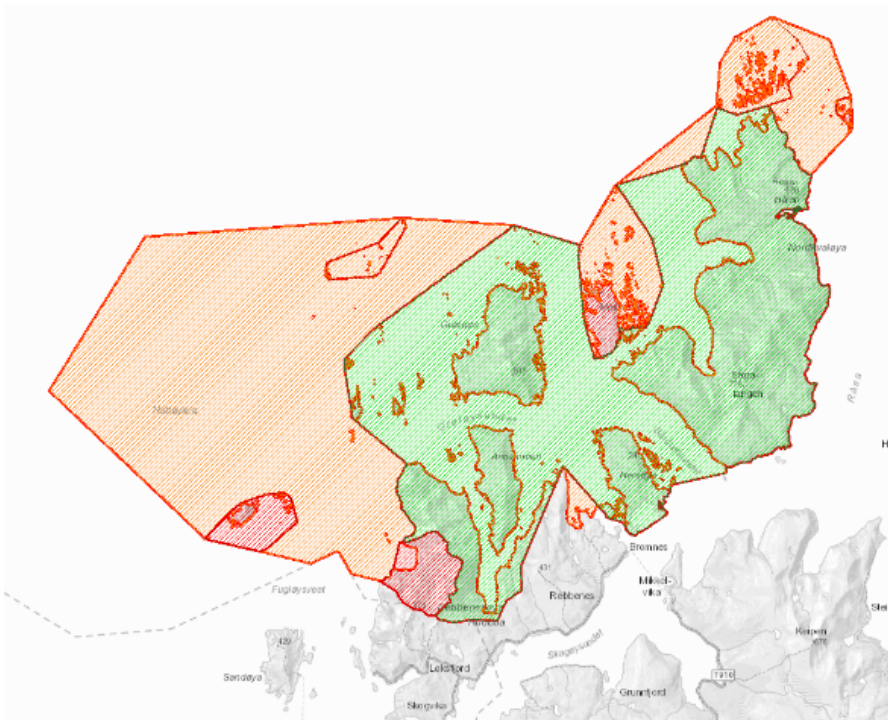
Vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre -3 – uker fra den dagen brevet kom frem til påført adressat. Klagen sendes skriftlig til Verneområdestyret, angi vedtaket det klages over, den eller de endringer som ønskes og de grunner du vil anføre for klagen.

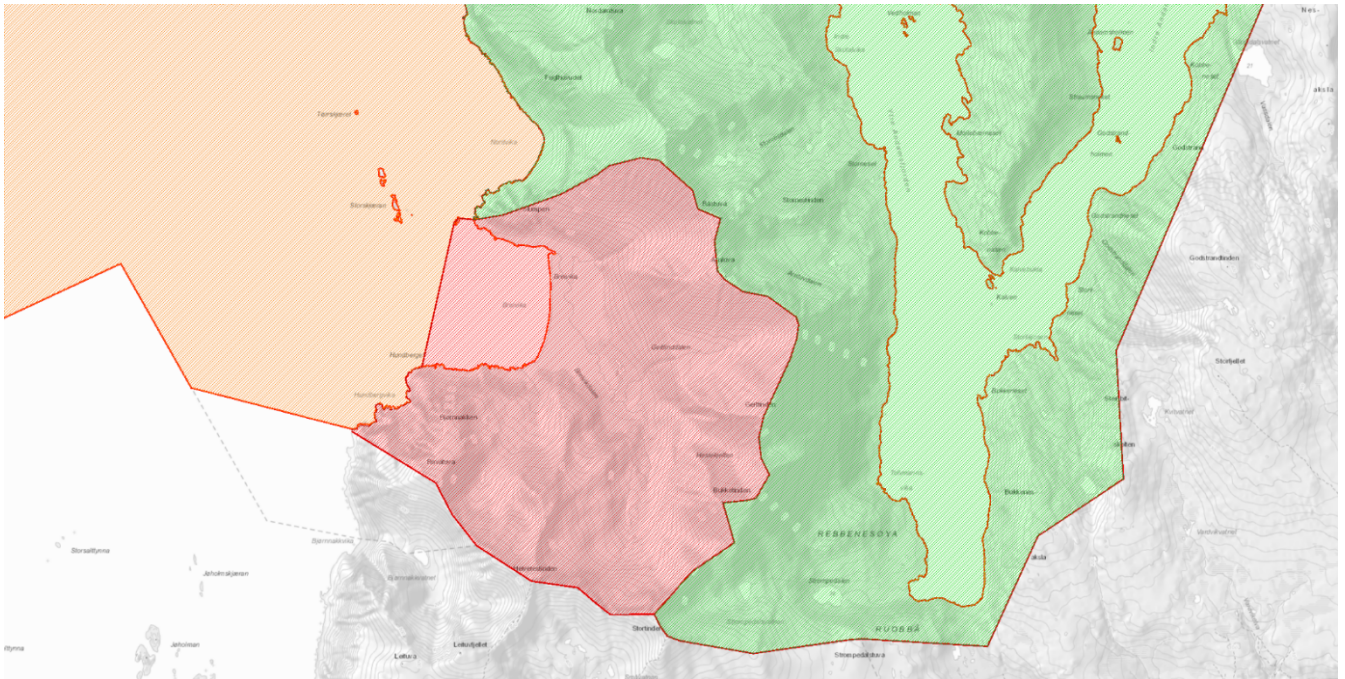
Saksopplysninger

Som tidligere år søkes det om dispensasjon til prøvetaking i littoralsonen fra Institutt for Arktisk og marin biologi på UiT Norges Arktiske Universitet med søknad om undervisningsbasert prøvetaking i Breivika på Rebbernesøya.

Søknaden gjelder for kurset Bio-2513 «Marin biodiversitet» ved UiT. Som del av dette kurset har de årlig et tokt i nærområdene på kysten av Troms for å studere biodiversiteten i ulike marine habitater. Toktet er planlagt gjennomført 21.-26. mai 2024. I år vil toktleder være Rolf Gradinger, og det vil gjennomføres med F/F «Helmer Hanssen».

Bilde 1: Oversiktskart over verneområdene på yttersida i Karlsøy kommune

Bilde 2: Kart over Breivika naturreservat og den delen av Ytre Karlsøy marine verneområde som overlapper med reservatet, samt tilgrensende Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområde.

Et viktig marint habitat er littoralsonen (fjæresonen) og de arter som lever der. Breivika naturreservat på Rebbernesøya er et interessant område for hardbunns-fjæra. De ønsker å utføre undersøkelser ved 2-3 egnede lokaliteter her. Det vil være transekter fra øverst til nederst i littoralsonen. Det er hovedsakelig makroalger (tang og tare) som skal artsbestemmes på stedet. Det er også ønske om å kunne ta noe materiale tilbake til laboratoriet på båten for å studere det i mer detalj. I tillegg er det ønskelig å samle noen evertebrater, f.eks. skjell og pigghuder (kråkeboller, sjøstjerner o.l.) fra samme habitat.

Det er viktig at studentene får kunnskap om den naturlige forekomsten av makroalger og arter i littoralsonen. Det er ikke forventet at disse undersøkelsene vil ha negativ påvirkning på artene som studeres og samles inn. UiT deler også gjerne sine artslistene og funn med forvaltningen.

Regelverk

Denne søknaden må behandles etter forskriften for både Breivika naturreservat og Ytre Karlsøy marine verneområde. Verneforskriften for Breivika naturreservat ble vedtatt av kongen i statsråd 4. juni 2004, og verneforskriften for Ytre Karlsøy marine verneområde ble vedtatt av kongen i statsråd den 23. juni 2020.

Breivika naturreservat

For Breivika naturreservat er formålet å «bevare et særpreget område på ytterkysten med godt utformete kvartærgeologiske forekomster med et stort sanddynefelt og lokalmorener. Området har et rikt og verneverdig planteliv.»

Jamfør verneforskriftens § 3 punkt 1 er «All vegetasjon på land er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Dette omfatter også vegetasjon (tang o.a.) ned til laveste lavvann. Nye plantearter må ikke innføres.»

Det er ikke sagt noe spesifikt i verneforskriften om fredning av dyr.

Det er ikke åpnet for prøvetaking i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser i verneforskriften. Saken må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48: «Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område [...]

Naturmangfoldloven § 48 er en kan-bestemmelse som innebærer at det skal gjøres en konkret vurdering om det skal gis dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt.

Ytre Karlsøy marine verneområde

Formålet med Ytre Karlsøy marine verneområde er «ta vare på et representativt ytre kystområde, med stor variasjon i eksponeringsgrad, dybder og strømforhold og spennvidde i biotoper og habitater, herunder forekomster av blant annet stortareskog, skjellsand, bløtbunn og israndavsetninger, samt et stort felt med haneskjell, og med stor verdi som næringssøkområde for store mengder fugl. Det er en målsetting å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning.

Verneformålet knytter seg til overflaten og sjøbunnen.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.»

Jamfør verneforskriftens § 3 punkt a) er «Vegetasjonen, herunder tang, tare og andre marine planter, er vernet mot skade og ødeleggelse. Planting av vegetasjon er forbudt.» Og jamfør verneforskriftens § 3 punkt b) er «Dyrelivet i tilknytning til sjøbunnen er vernet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av organismer er forbudt.»

Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for «alminnelig ferdsel og bruk av fjæresonen, herunder friluftsliv, bålbrenning, undervisning, beiting, samt rydding av private båtstøer og båtutsett, som ikke krever gravemaskin, sprengningsarbeid eller støping.», «høsting av villlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova og andre lover og forskrifter, med unntak for skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.» og «plukking av skjell.» jamfør henholdsvis forskriftens § 4 b) e) og h).

Naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven (§ 7) skal prinsippene i loven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder.

Prinsippene i §§ 8-12 gjelder kunnskapsgrunnlaget (§8), føre var prinsippet (9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Det ble gjennomført samme vitenskapelige og undervisningsmessige undersøkelser i Breivika naturreservat eller Ytre Karlsøy marine verneområde i 2022 og 2023. Vi begynner å anse dette som en etablert praksis for hva som tillates i disse områdene, spesielt med tanke på at vi forventer at disse undersøkelsene vil fortsette i våre områder og vi vil kunne få inn årlig data av funnene. Å kunne bidra til vitenskapelige undersøkelser, og ikke minst undervisning av fremtidige brukere anser forvalter som svært viktig. Det er veldig nyttig for oss som forvaltningsmyndighet å kunne få inn informasjon om våre områder.

I Breivika naturreservat er all vegetasjon, inkludert tang og tare, vernet. Men det legges ikke opp til storskala høsting fra UiT. De skal ta med seg noen få makroalger av ulike slag. Vi anser ikke at dette vil ha negativ påvirkning på verneverdiene. Verneforskriften sier ingenting om at dyreliv ikke skal forstyrres. Men forvalter forventer ikke at de få skjell og pigghuder som samles inn for studiet vil påvirke bestandene nevneverdig.

Det er hovedsakelig geologien som er fredet i Breivika naturreservat. Vi anser det ikke som sannsynlig at det at de går i land med en gummibåt og gjør undersøkelser, samt samler noen få eksemplarer av ulike arter i fjæresonen vil påvirke de geologiske verdiene negativt. Vi gjør likevel oppmerksom på ternekolonien som hekker i fjæresonen.

Det er heller ingen av tiltakene det søkes om som krever søknad for å kunne gjennomføres i Ytre Karlsøy marine verneområde. Det er lov å sanke tang og tare til undervisning jamfør verneforskriftens § 4 punkt b), og høsting av villlevende marine ressurser gjøres etter havressurslova og andre lover og forskrifter, jamfør verneforskriftens § 4 e) og h). Det kreves derfor ingen dispensasjon fra verneforskriften for Ytre Karlsøy marine verneområde for disse undersøkelsene. Søker må imidlertid selv sørge for å ha alle andre nødvendige tillatelser.

UiT er også en stor aktør, som ofte er på tokt og samler inn ulike dyr og planter til bruk for studenter i kursene som tilbys ved universitetet. De er derfor godt kjent med andre tillatelser etter annet regelverk som må innhentes for innsamling av prøver.

Der er ikke registret noen rødlistede arter i Breivika, hverken i naturreservatet eller Ytre Karlsøy marine verneområde. Forvalter antar også at dersom studenter eller andre kommer over spesielt viktige eller rødlistede arter i løpet av undersøkelsene, så skades ikke disse.

Vi har alltid behov for bedre kunnskapsgrunnlag i alle våre verneområder. Gjentakende undersøkelser som både støtter opp om utdanning, og som muligens kan gi oss kunnskap over tid er en fordel. Vi er derfor i utgangspunktet veldig positiv til slike undersøkelser. Så lenge ikke verneverdiene påvirkes negativt, vil vi ønske å gi tillatelse til vitenskapelige undersøker.

For Breivika naturreservat må det eventuelt dispensere til sanking av tang og tare etter naturmangfoldloven § 48. Det skal være vanskelig å få tillatelse etter nml § 48. Men verneforskriften åpner ikke for vitenskapelige undersøkelser eller undervisning på noen måte. Å kunne bruke slike vernede områder, som skal bevare og vise den klassiske urørte naturen anser forvalter som viktig

og formålstjenlig for studenter. I den store sammenhengen vil dette være viktig for verneområdet og samfunnet.

Ifølge nml § 48 kan tiltaket det søkes dispensasjon til ikke stride med vernevedtakets formål og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, eller være viktig for sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser. I dette tilfellet er ikke sikkerhet eller samfunnsinteresser gjeldene. Vi anser ikke at undersøkelsen vil være i strid med formålet med vernet. Det vil ikke samles så mange eksemplarer at bestander påvirkes nevneverdig. Kartleggingen vil gi økt kunnskap om kystnaturen og artene som vernet ble opprettet for. I tillegg vil studenter kunne gjøre undersøkelser som kommer allmennheten til gode. Den informasjonen de kommer fram til vil brukes i forvaltningen av områdene.

Det er ikke registrert naturmangfold eller kulturminner som kan komme til skade dersom man tillater tiltaket. Selv om tiltaket vil være i strid med verneforskriften vil det forbedre kunnskapsgrunnlaget om naturen og naturmangfoldet i verneområdet. Økt kunnskap om området vil gi forbedret forvaltning av verneområdet, og er viktig for forvaltningsmyndigheten.

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn for all vurdering av tiltak i verneområder.

Kunnskapsgrunnlaget (jamfør nml § 8) er hentet fra artsdatabanken og naturbase.no. Vi anser kravet til kunnskapsgrunnlaget å være tilstrekkelig for behandling av søknaden.

Føre-var-prinsippet, jamfør nml § 9, skal følges dersom det ikke foreligger nok informasjon om tiltaket til å sikre at det ikke forekommer irreversibel skade på naturen eller naturmangfoldet. Det omsøkte tiltaket vil i liten grad vil påvirke den representative kystnaturen, de kvartærgeologiske landskapselementene eller de rike kulturminnene i området, og føre-var-prinsippet tillegges liten vekt.

Når det gjelder samlet belastning av tiltaket, jamfør nml § 10, er det sannsynlig at det vil komme lignende søknader senere. Men det er så lite direkte tiltak i verneområdene at verneverdiene mest sannsynlig ikke vil påvirkes nevneverdig. Det er også generelt behov for kartlegging av naturen og artene i verneområdene. Det vil derfor kunne gjennomføres større kartlegginger i samme område. Å få inn denne informasjonen vil muligens gjøre en større undersøkelse unødvendig. I tillegg er tiltaket begrenset til et bestemt område. Tiltaket vil i også være viktig for det fremtidige kunnskapsgrunnlaget for området.

Den samlede belastningen av tiltaket, tidligere tiltak og fremtidige tiltak ses på som akseptabel, og nml §§ 11-12 om kostnadene ved miljøforringelse og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder ansees ikke som relevant i saken.

Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebbenesøya
landskapsvernområde

Med vennlig hilsen

Stine Emilie Nøding Hansen
verneområdeforvalter

Kopi til:
Karlsøy kommune
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Rådhusveien 41
Postboks 700

9130
9815

HANSNES
VADSØ